

KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA TYÖNANTAJAN VASTUISTA

Kysymys: Käyttöasetuksen 14 §:n mukaan trukin ja henkilönostimen kuljettajalla on oltava työnantajan antama kirjallinen lupa. Mitä trukilla tässä yhteydessä tarkoitetaan?

Vastaus: Käyttöasetuksessa trukilla tarkoitetaan mitä tahansa pyörillä olevaa ajoneuvoa, joka on suunniteltu kantamaan, vetämään, työntämään, nostamaan, pinoamaan tai asettamaan hyllystöön mitä tahansa kuormaa ja jota ohjaa kuljettaja trukin istuimella istuen tai seisten tarkoitusta varten tehdyllä tasolla. Myös tällaiseen tarkoitukseen suunniteltu kurottaja on trukki, ja sen kuljettamiseen tarvitaan työnantajan antama kirjallinen lupa. Kurottajan kuljettamiseen tarvitaan työnantajan antama kirjallinen lupa myös silloin, kun se on suunniteltu ja sitä käytetään henkilöiden nostamiseen. Tällöin kirjallinen lupa edellytetään sillä perusteella, että valmistaja on tarkoittanut koneen henkilönostimeksi. Kurottajista puhuttaessa on kuitenkin muistettava, että pelkästään tavaran siirtämiseen ja nostamiseen suunnitellun kurottajan käyttö henkilönostoissa on kielletty (Käyttöasetuksen 25 § ja VNp henkilönostoista nosturilla ja haarukkatrukilla 793/1999).

Kysymys: Mikä on riittävä tapa varmistaa trukin ja henkilönostimen kuljettajan pätevyys? Riittääkö esim. näyttö, että osaa ajaa trukkia? Tarvitaanko kuljettamiseen ulkopuolisen tahon antama koulutus? Tarkoittaako kirjallinen lupa jonkinlaista ajokorttia?

Vastaus: Säädöksen tavoitteena on parantaa työturvallisuutta työpaikoilla, joissa käytetään trukkeja ja henkilönostimia. Kuka tahansa asiaan perehtymätön henkilö ei saa ajaa trukilla tai käyttää henkilönostinta, vaan työnantaja voi sallia näiden työvälineiden käyttämisen vain niille työntekijöille, joiden osaamisen **työnantaja on varmistanut**. Niiden työntekijöiden, joille työnantaja myöntää luvan, on osattava trukin ja/tai henkilönostimen kuljettamiseen liittyvät turvalliset työtavat. Jos työnantaja **uskoo pystyvänsä** itse arvioimaan, että trukin ja/tai henkilönostimen kuljettaja tosiaan tuntee kaikki trukin ja/tai henkilönostimen kuljettamiseen liittyvät työturvallisuusasiat ja on huolellisesti käyttänyt kyseistä työvälinettä jo pitkän aikaa, riittänee se osaamisen osoittamiseksi. Käytännössä on usein kuitenkin niin, että jo vuosikausia konetta ajanut henkilö kyllä osaa sen perusajamisen, mutta muutamista trukkiteknisistä ja trukin käyttöön vaikuttavista asioista ollaan melkoisen tietämättömiä. Esimerkiksi kuormitustaulukon tulkinnat, painopiste-etäisyys, vapaanostokorkeus ovat monesti hieman hepreaa.

Huomioitava myös erityisesti esimerkiksi uuden kesätyöntekijän tullessa ensimmäiseen kesätyöpaikkaansa työnantajan on joko itse opetettava työntekijä käyttämään trukkia ja/tai henkilönostinta tai laitettava hänet ennen työn aloittamista kurssille, jollei työnantaja itse osaa tai ehdi antamaan opetusta trukin ja/tai henkilönostimen turvalliseen käyttöön.

Käyttöasetus ei siis edellytä, että kaikkien trukin tai henkilönostimen kuljettajien pitäisi läpäistä jokin tietty kurssi, antaa ammattitaidostaan näyttö tai pitää halussaan jonkinlaista ajokorttia. Kirjallinen lupa voi olla esimerkiksi työturvallisuuskortin tapainen trukin ja/tai henkilönostimen kuljettajan kortti, jonka työnantaja tai kouluttanut organisaatio on antanut (ja allekirjoittanut). Joillakin työpaikoilla lupa-asia on ratkaistu siten, että trukin ikkunaan on kiinnitetty lista niistä henkilöistä, joille työnantaja on myöntänyt luvan.

Myös kuljetusyrityksissä työnantaja vastaa siitä, että työntekijöillä on riittävät kyvyt ja taidot trukkien käyttämiseen, ja työnantaja kirjoittaa työntekijöilleen kirjalliset luvat trukkien käyttämiseen. Työnantaja vastaa työntekijöidensä osaamisesta myös siinä tapauksessa, että kuljettajat joutuvat työssään käyttämään myös muiden kuin oman työnantajansa omistamia ja hallinnoimia trukkeja. Kuljetusyrityksen on tällöinkin työnantajana varmistettava, että kuljettajilla on ennakkoon tiedossa oleviin trukkien käyttämiseen liittyviin tilanteisiin riittävät kyvyt ja taidot. Luvan antamista varten työnantajan tulee selvittää kuljettajan osaaminen odotettavasti käytössä olevien trukkityyppien suhteen ja trukin yleiset käyttöolosuhteet. Työpaikan haltijan velvollisuutena on huolehtia yleisestä turvallisuudesta ja toimintojen yhteen sovittamisesta työpaikalla samoin kuin yleensä käyttöön luovuttamansa trukin toimintakunnosta. Työnantaja vastaa siten aina työntekijöidensä turvallisuudesta, aivan kuten tähänkin asti. Tähänkin saakka työnantajan on pitänyt opettaa ja ohjata työntekijänsä koneiden turvalliseen käyttöön. Uudessa asetuksessa tämä korostuu entisestään. Koulutusorganisaatiot järjestävät lyhyitä kertauskursseja myös kokeneille ajajille. Tällaisen kurssin käyminen loppukokeineen kaikkineen on toki suositeltavaa. Työnantaja joka tapauksessa vastaa, että kuljettajalla on riittävät kyvyt ja taidot työvälineen kuljettamiseen. Vaikka työntekijä olisi suorittanut trukkurssin, työnantajan on huolehdittava, että työntekijä tuntee kyseisen työpaikan olosuhteiden asettamat vaatimukset trukin turvalliseen kuljettamiseen.